

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

14. července 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Příslušnost a uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Rodičovská zodpovědnost – Nařízení (ES) č. 2201/2003 – Článek 8 odst. 1 a čl. 61 písm. a) – Obecná příslušnost – Zásada zachování místní příslušnosti soudu – Přemístění obvyklého bydliště dítěte v průběhu řízení z členského státu Evropské unie do třetího státu, který je smluvní stranou Haagské úmluvy z roku 1996“

Ve věci C-572/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Högsta domstolen (Nejvyšší soud, Švédsko) ze dne 14. září 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 16. září 2021, v řízení

CC

proti

VO,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení C. Lycourgos, předseda senátu, S. Rodin, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi (zpravodajka) a O. Spineanu-Matei, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za německou vládu J. Möllerem, U. Bartlem a M. Hellmannem, jako zmocněnci,
- za francouzskou vládu A. Daniel a A.-L. Desjonquères, jako zmocněnkyněmi,
- za Evropskou komisi P. Carlin a W. Wilsem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: švédština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 8 odst. 1 a článku 61 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi CC a VO, jehož předmětem je návrh poslední jmenovaného na svěření M, jejich syna, do péče ve Švédsku.

Právní rámec

Mezinárodní právo

- 3 Úmluvu o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí, uzavřenou v Haagu dne 19. října 1996 (dále jen „Haagská úmluva z roku 1996“), ratifikovaly nebo k ní přistoupily všechny členské státy Unie. V roce 2012 k této úmluvě přistoupila rovněž Ruská federace a je na jejím území v platnosti od 1. června 2013.
- 4 Čtvrtý bod odůvodnění Haagské úmluvy z roku 1996 zní takto:
„potvrzující, že nejlepší zájem dítěte musí být brán v úvahu v prvé řadě“.
- 5 Článek 5 této úmluvy, obsažený v její kapitole II, nadepsané „Pravomoc“, stanoví:
„1. Soudní nebo správní orgány smluvního státu obvyklého bydliště dítěte mají pravomoc přijímat opatření na ochranu osoby nebo majetku dítěte.
2. S výjimkou článku 7, v případě změny obvyklého bydliště dítěte do jiného smluvního státu, mají pravomoc orgány státu nového obvyklého bydliště dítěte.“
- 6 Článek 52 odst. 2 až 4 Haagské úmluvy z roku 1996 stanoví:
„2. Tato úmluva nebrání tomu, aby jeden nebo více smluvních států uzavřely dohody, které by vzhledem k dětem majícím obvyklé bydliště v některém ze států, jež jsou stranami takových dohod, obsahovaly ustanovení o záležitostech upravených v této úmluvě.
3. Dohody, které budou uzavřeny jedním nebo více smluvními státy o věcech upravených touto úmluvou, nemají vliv na použití ustanovení této úmluvy ve vztahu těchto států k jiným smluvním státům.“

4. Předchozí odstavce se rovněž vztahují na jednotné zákony, které jsou založeny na zvláštních vazbách regionálního nebo jiného charakteru mezi dotyčnými státy.“

Unijní právo

7 Body 12 a 33 odůvodnění nařízení č. 2201/2003 znějí následovně:

„(12) Pravidla pro určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanovená tímto nařízením jsou formulována s ohledem na nejlepší zájmy dítěte, zejména na blízkost. To znamená, že příslušným by měl být především soud členského státu, ve kterém má dítě své obvyklé bydliště, s výjimkou určitých případů změny bydliště dítěte, nebo soud určený dohodou nositelů rodičovské zodpovědnosti.

[...]

(33) Toto nařízení ctí základní práva a zachovává zásady Listiny základních práv Evropské unie. Zejména se snaží zajistit dodržování základních práv dítěte stanovených v článku 24 Listiny základních práv Evropské unie.“

8 Článek 1 odst. 1 a 2 tohoto nařízení stanoví:

„1. „Toto nařízení se bez ohledu na druh soudu vztahuje na občanskoprávní věci týkající se

- a) rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné;
- b) přiznání, výkonu, převedení a úplného nebo částečného odnětí rodičovské zodpovědnosti.

2. Věci uvedené v odst. 1 písm. b) se mohou zejména týkat

- a) práva péče o dítě a práva na styk s dítětem;

[...]“

9 Článek 8 uvedeného nařízení, nadepsaný „Obecná příslušnost“, stanoví:

„1. Soudy členského státu jsou příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti, které má v době podání žaloby obvyklé bydliště na území tohoto členského státu.

2. Odstavec 1 platí s výhradou článků 9, 10 a 12.“

10 Článek 60 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Vztahy k některým mnohostranným úmluvám“, stanoví, že ve vztazích mezi členskými státy má toto nařízení přednost před určitými mezinárodními úmluvami, které jsou taxativně vyjmenovány v tomto ustanovení, pokud se tyto úmluvy týkají věcí upravených tímto nařízením.

11 Článek 61 uvedeného nařízení, nadepsaný „Vztah k [Haagské úmluvě z roku 1996]“, stanoví:

„Pokud jde o vztah k [Haagské úmluvě z roku 1996], použije se toto nařízení

- a) v případě, že dotčené dítě má obvyklé bydliště na území členského státu;
- b) ohledně uznávání a výkonu rozhodnutí vydaného soudem členského státu na území jiného členského státu, i pokud má dotčené dítě obvyklé bydliště na území třetího státu, který je smluvní stranou uvedené úmluvy.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 12 CC porodila M v roce 2011 ve Švédsku. Svě dítě měla od jeho narození ve výlučné péči. Až do října 2019 bydlel M vždy ve Švédsku.
- 13 Od října 2019 začal M navštěvovat internátní školu na území Ruské federace.
- 14 V prosinci 2019 podal VO, otec M, u příslušného Tingsrätt (soud prvního stupně, Švédsko) návrh na svěřeni M do své výlučné péče a na určení obvyklého bydliště M v jeho bydlišti ve Švédsku. CC namítla místní nepřislusnosti tohoto soudu z důvodu, že M má od října 2019 obvyklé bydliště v Rusku.
- 15 Uvedený soud zamítl námitku nepřislusnosti podanou CC z důvodu, že v okamžiku podání žaloby se obvyklé bydliště M nenacházelo v Rusku. Dočasně svěřil M do výlučné péče VO.
- 16 Hovrätten över Skåne och Blekinge (odvolací soud se sídlem v Malmö, Švédsko) potvrdil rozhodnutí Tingsrätt (soud prvního stupně), podle něhož jsou švédské soudy příslušné na základě čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003. Zrušil však rozhodnutí soudu prvního stupně o dočasném svěřeni M do výlučné péče VO.
- 17 CC podala k předkládajícímu soudu, kterým je Högsta domstolen (Nejvyšší soud, Švédsko), návrh, aby tento soud povolil kasační opravný prostředek proti rozhodnutí Hovrätten över Skåne och Blekinge (odvolací soud se sídlem v Malmö) a předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu článku 61 nařízení č. 2201/2003. CC uvádí, že kromě toho podala k ruskému soudu návrh týkající se péče o M, který rozhodnutím ze dne 20. listopadu 2020 uznal svou příslusnost pro veškeré otázky týkající se rodičovské zodpovědnosti ve vztahu k M.
- 18 Podle předkládajícího soudu vyvstávají otázky, zda se zásada zachování místní příslusnosti soudu (*perpetuatio fori*), jak vyplývá z čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, použije v případě změny obvyklého bydliště dítěte do třetího státu, který je smluvní stranou Haagské úmluvy z roku 1996, a jaký je s ohledem na pravidlo přednosti stanovené v čl. 61 písm. a) nařízení č. 2201/2003 rozhodný okamžik pro posouzení obvyklého bydliště dítěte a zda je působnost takového článku omezena na vztahy mezi členskými státy, nebo zda má širší působnost. Předkládající soud dodává, že ačkoli některé soudy v jiných členských státech rozhodly, že v podobných situacích se čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 nepoužije, je tato otázka v odborné literatuře stále nejednotná.
- 19 Za těchto okolností se Högsta domstolen (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Zachovává si soud členského státu svou příslusnost podle čl. 8 odst. 1 [nařízení č. 2201/2003], pokud v případě dítěte, o které se v řízení jedná, dojde v průběhu řízení k přenesení jeho obvyklého bydliště z členského státu do třetí země, která je smluvní stranou Haagské úmluvy z roku 1996 (viz článek 61 nařízení)?“

Řízení před Soudním dvorem

- 20 Předkládající soud požádal o projednání této věci ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora. Na podporu své žádosti uvedený soud upřesňuje, že věc v původním řízení se týká otázky příslušnosti, kterou by bylo nezbytné co nejdříve vyřešit.
- 21 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu stanoví, že předseda Soudního dvora může k žádosti předkládajícího soudu, nebo výjimečně i bez návrhu, po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.
- 22 Dne 7. října 2021 předseda Soudního dvora na návrh soudkyně zpravodajky po vyslechnutí generálního advokáta rozhodl, že není namístě této žádosti vyhovět, zejména s ohledem na to, že předkládající soud nepředložil žádný konkrétní důkaz týkající se okolností projednávané věci, kterým by mohl prokázat, že povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu. Jak totiž vyplývá z judikatury Soudního dvora, okolnost, že předkládající soud musí vynaložit veškeré úsilí k zajištění rychlého projednání věci v původním řízení, nemůže sama o sobě postačovat k odůvodnění použití zrychleného řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu (rozsudek ze dne 6. října 2021, TOTO a Vianini Lavori, C-581/20, EU:C:2021:808, bod 29, jakož i citovaná judikatura).
- 23 Předseda Soudního dvora však rozhodl, že danou věc je třeba projednat přednostně podle čl. 53 odst. 3 jednacího řádu.

K předběžné otázce

Úvodní poznámky

- 24 Úvodem je třeba poznamenat, že položená otázka vychází ze zjištění, že v případě M, jehož péče je zejména předmětem řízení před švédskými soudy, skutečně došlo během řízení k přenesení jeho obvyklého bydliště na území třetího státu, a sice Ruské federace, která je stranou Haagské úmluvy z roku 1996. Vzhledem k tomu, že v souladu s judikaturou Soudního dvora musí být obvyklé bydliště dítěte, tedy místo, kde je fakticky středobod jeho života (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. června 2018, HR, C-512/17, EU:C:2018:513, bod 42), určeno na základě všech konkrétních skutkových okolností v každém jednotlivém případě (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. června 2018, HR, C-512/17, EU:C:2018:513, body 42 a 54), přísluší ověřit vnitrostátním soudům, a nikoli Soudnímu dvoru, zda se obvyklé bydliště skutečně přesunulo mimo území dotyčného členského státu. V tomto ohledu je třeba připomenout, že kromě fyzické přítomnosti dítěte na území státu je třeba zohlednit další skutečnosti, které mohou nasvědčovat tomu, že tato přítomnost nemá pouze dočasnou či příležitostnou povahu a pobyt dítěte svědčí o určitém stupni integrace dítěte v rámci sociálního a rodinného prostředí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. června 2018, HR, C-512/17, EU:C:2018:513, bod 41 a citovaná judikatura).
- 25 Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, dále nevyplývá, že by byl M, který byl od svého narození ve výlučné péči CC, na území Ruské federace přemístěn protiprávně.

Ve věci samé

- 26 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 ve spojení s čl. 61 písm. a) tohoto nařízení vykládán v tom smyslu, že soud členského státu, jemuž byl předložen spor ve věci rodičovské zodpovědnosti, si zachovává příslušnost k rozhodnutí tohoto sporu na základě tohoto čl. 8 odst. 1, pokud bylo obvyklé bydliště dotčeného dítěte v průběhu řízení legálně přeneseno na území třetího státu, který je smluvní stranou Haagské úmluvy z roku 1996.
- 27 Na základě článku 8 nařízení č. 2201/2003 náleží příslušnost ve věci rodičovské zodpovědnosti soudům členského státu, v němž má dotčené dítě obvyklé bydliště v době podání žaloby. Z důvodu své geografické blízkosti jsou totiž tyto soudy obecně schopny nejlépe posoudit, co odpovídá nejlepšímu zájmu dítěte (rozsudek ze dne 23. prosince 2009, *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, bod 36).
- 28 Článek 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, který odkazuje na dobu podání žaloby u soudu členského státu, je vyjádřením zásady zachování místní příslušnosti soudu, podle níž tento soud neztrácí svou příslušnost, i kdyby v průběhu řízení došlo ke změně místa obvyklého bydliště dotčeného dítěte.
- 29 Kromě toho, jak Soudní dvůr rozhodl v rozsudku ze dne 17. října 2018, *UD* (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835, body 33 až 41), ze znění ani ze systematiky čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 nevyplývá, že by se toto ustanovení vztahovalo výhradně na spory týkající se vztahů mezi soudy členských států. Naopak pravidlo obecné příslušnosti stanovené v čl. 8 odst. 1 tohoto nařízení se může použít na spory týkající se vztahů mezi soudy členského státu a soudy třetího státu.
- 30 Z toho vyplývá, že pokud má v době podání žaloby u soudu členského státu dotčené dítě obvyklé bydliště na území uvedeného členského státu, je tento soud v zásadě příslušný ve věci rodičovské zodpovědnosti, včetně případů, kdy spor zahrnuje vztahy se třetím státem.
- 31 Je však třeba s ohledem na kritéria uvedená v bodě 24 tohoto rozsudku ověřit, jak se táže předkládající soud, zda se pravidlo stanovené v čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 použije v případě, že třetí stát, na jehož území se v průběhu řízení legálně přeneslo obvyklé bydliště dítěte, je smluvní stranou Haagské úmluvy z roku 1996.
- 32 V tomto ohledu je třeba uvést, že čl. 61 písm. a) nařízení č. 2201/2003 stanoví, že pokud jde o vztah k Haagské úmluvě z roku 1996, použije se toto nařízení „v případě, že dotčené dítě má obvyklé bydliště na území členského státu“.
- 33 Ze znění tohoto ustanovení vyplývá, že upravuje vztahy mezi členskými státy, které ratifikovaly Haagskou úmluvu z roku 1996 nebo k ní přistoupily, a třetími státy, které jsou zároveň smluvními stranami této úmluvy, v tom smyslu, že pravidlo obecné příslušnosti stanovené v čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 se nepoužije, pokud bylo obvyklé bydliště dítěte přemístěno v průběhu řízení z území členského státu na území třetího státu, který je smluvní stranou uvedené úmluvy.
- 34 Kontext čl. 61 písm. a) nařízení č. 2201/2003 podporuje tento výklad. Je třeba uvést, že toto ustanovení na rozdíl od článku 60 tohoto nařízení neuvádí, že jeho působnost je omezena na vztahy mezi členskými státy.

- 35 Mimoto je nutné poznamenat, že i když čl. 8 odst. 1 uvedeného nařízení v podstatě upřesňuje, že příslušnost ve věci rodičovské zodpovědnosti má soud členského státu, ve kterém má dotyčné dítě obvyklé bydliště „v době podání žaloby“, čl. 61 písm. a) téhož nařízení takové upřesnění neobsahuje.
- 36 Z toho vyplývá, že na rozdíl od toho, co stanovil unijní normotvůrce, pokud jde o prvně uvedené ustanovení, a jak německá a francouzská vláda zdůraznily ve svých písemných vyjádřeních, znění tohoto čl. 61 písm. a) umožňuje dojít k závěru, že obvyklým bydlištěm dítěte ve smyslu posledně uvedeného ustanovení je bydliště, které je jeho bydlištěm v okamžiku, kdy příslušný soud rozhoduje, takže pokud toto bydliště již v tomto okamžiku není na území členského státu, ale na území třetího státu, který je stranou Haagské úmluvy z roku 1996, je třeba zdržet se použití čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 ve prospěch ustanovení této úmluvy.
- 37 Tento výklad je potvrzen zněním čl. 61 písm. b) nařízení č. 2201/2003, který stanoví, že se toto nařízení použije „ohledně uznávání a výkonu rozhodnutí vydaného soudem členského státu na území jiného členského státu, i pokud má dotčené dítě obvyklé bydliště na území třetího státu, který je smluvní stranou [Haagské úmluvy z roku 1996]“.
- 38 Z výkladu čl. 61 písm. a) ve spojení s písm. b) uvedeného nařízení tedy vyplývá, že čl. 8 odst. 1 tohoto nařízení se nepoužije, pokud bylo obvyklé bydliště dítěte přeneseno na území třetího státu, který je stranou Haagské úmluvy z roku 1996, před tím, než příslušný soud členského státu, jemuž byl předložen spor ve věci rodičovské zodpovědnosti, rozhodne. Naproti tomu v případě, že ke změně obvyklého bydliště dítěte dojde poté, co tento soud rozhodl, tato změna podle čl. 61 písm. b) tohoto nařízení nebrání tomu, aby se ustanovení uvedeného nařízení vztahovala na uznání a výkon takového rozhodnutí na území jiného členského státu.
- 39 Omezení použití čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, které je zakotveno v čl. 61 písm. a) nařízení č. 2201/2003, od okamžiku, kdy dítě již nemá obvyklé bydliště na území členského státu, ale na území třetího státu, který je stranou Haagské úmluvy z roku 1996, je rovněž v souladu se záměrem unijního normotvůrce neporušovat ustanovení této úmluvy.
- 40 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že podle čl. 5 odst. 2 Haagské úmluvy z roku 1996 mají v případě změny obvyklého bydliště dítěte do jiného smluvního státu pravomoc orgány státu nového obvyklého bydliště dítěte.
- 41 Kromě toho čl. 52 odst. 3 Haagské úmluvy z roku 1996 výslovně brání tomu, aby, pokud jde o věci upravené uvedenou úmluvou, jiná úmluva uzavřená mezi několika smluvními státy ovlivnila ve vztazích těchto států s ostatními smluvními státy použití ustanovení Haagské úmluvy z roku 1996. Jak přitom potvrzují body 170 až 173 důvodové zprávy k této úmluvě, kterou vypracoval P. Lagarde, čl. 52 odst. 3 úmluvy je právě výsledkem kompromisu mezi postojem členských států Unie, které jsou rovněž stranami uvedené úmluvy a přály si mít možnost uzavírat v této oblasti samostatné dohody, jako je takzvaná úmluva „Brusel II“, jejímž nástupcem je nařízení č. 2201/2003, a postojem ostatních států, které jsou smluvními stranami Haagské úmluvy z roku 1996, které se obávaly toho, že by tyto samostatné dohody mohly státy, které je uzavřely, použít jako argument ke zproštění se svých závazků vůči ostatním státům, které jsou smluvními stranami této úmluvy, a tím k jejímu oslabení.
- 42 Jak správně uvedly francouzská vláda a Komise ve svých písemných vyjádřeních, pokud by si soud členského státu měl na základě pravidla o zachování místní příslušnosti soudu stanoveného v čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 zachovat příslušnost navzdory tomu, že v průběhu řízení došlo

legálnímu přenesení obvyklého bydliště dítěte na území třetího státu, který je stranou Haagské úmluvy z roku 1996, takové ujednání o příslušnosti by naráželo jak na čl. 5 odst. 2 této úmluvy, tak na její čl. 52 odst. 3. Přípuštění takového výkladu čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, který by tak nebral v úvahu dosah čl. 61 písm. a) tohoto nařízení, by vedlo k tomu, že členské státy by jednaly v rozporu se svými mezinárodními závazky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. března 2021, MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, bod 56).

- 43 Konečně je třeba upřesnit, že to, že se nepoužije čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, ale ustanovení Haagské úmluvy z roku 1996, nevede samo o sobě k ohrožení nejlepšího zájmu dítěte, jelikož soudy smluvních států této úmluvy musí zajistit, aby tento zájem byl podle čtvrtého bodu odůvodnění uvedené úmluvy brán v úvahu v první řadě.
- 44 S ohledem na výše uvedené úvahy musí být čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 ve spojení s čl. 61 písm. a) tohoto nařízení vykládán v tom smyslu, že soud členského státu, jemuž byl předložen spor ve věci rodičovské zodpovědnosti, si nezachovává příslušnost k rozhodnutí tohoto sporu na základě tohoto čl. 8 odst. 1, pokud bylo obvyklé bydliště dotčeného dítěte v průběhu řízení legálně přeneseno na území třetího státu, který je smluvní stranou Haagské úmluvy z roku 1996.

K nákladům řízení

- 45 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 8 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 musí být ve spojení s čl. 61 písm. a) tohoto nařízení vykládán v tom smyslu, že soud členského státu, jemuž byl předložen spor ve věci rodičovské zodpovědnosti, si nezachovává příslušnost k rozhodnutí tohoto sporu na základě tohoto čl. 8 odst. 1, pokud bylo obvyklé bydliště dotčeného dítěte v průběhu řízení legálně přeneseno na území třetího státu, který je smluvní stranou úmluvy o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí, uzavřené v Haagu dne 19. října 1996.

Podpisy